

Einar Håkansson: Folkets väl – Tidning för tro och fosterland (1906)

Faksimilutgåva med introduktion av Rikard Heberling

och essäer av Evelina Mohei och Mathias Wåg

Redaktör: Rikard Heberling

Förlag: Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek och Förlaget Damm, 2022

ISBN 978-91-527-5135-0 (Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek)

ISBN 978-91-988156-0-3 (Förlaget Damm)

I november 1906 utkom första numret av *Folkets väl*. Denna ”tidning för tro och fosterland” presenterade sig som en ny konservativ röst i ett Sverige som höll på att fördärvas av socialism, gudsförnekelse och antimilitarism. Men mellan raderna dolde sig en smädeskrift riktad mot det borgerliga samhället och dess makthavare.

Bakom den skenheliga tidningen stod typografen, författaren och anarkisten Einar Håkansson (1883–1907), som förutom innehållet också svarade för tidningens produktion och distribution. I *Folkets väl* häcklar Håkansson sina politiska motståndare genom att karikera deras fraser. Han tar i från tårna när han hälsar kungen med honnör, glorifierar kriget, fördömer anarkisternas illdåd och förkunnar den kristna tron. Borgerligheten framträder som i en skrattspegel. Men tidningen är mer än ett skämt. Imitationen av maktens retorik är också ett försök att säga det förbjudna och samtidigt undslippa tryckfrihetsåtal – något som vid denna tid ofta drabbade oppositionella tidningar i Sverige.

Folkets väl återutges nu i sin helhet av Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek och Förlaget Damm. Den nya faksimilutgåvan följs av ett appendix där Rikard Heberling gör en närläsning av tidningen och placerar den i dåtidens politiska och mediala sammanhang, Evelina Mohei reflekterar över sitt pågående arbete med tidningen *Brand* samt tidningsmediets roll i politisk organisering, och Mathias Wåg gör nedslag i alternativmediernas historia och reder ut frågan varför alternativa medier, som vuxit fram ur vänsterrörelser, blivit alltmer förknippade med extremhögern.

Utgivningsfest äger rum torsdagen den 8 december 2022 kl. 18.00–22.00 på Hägerstensåsens medborgarhus, Riksdalervägen 2, Hägersten, Stockholm. Kvällen bjuder på presentationer av Erik Bohman, Rikard Heberling, Kristina Lundblad, Evelina Mohei och Mathias Wåg, samtal och bar.

Erik Bohman är arkivarie på Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek. På källarförlaget Kvantstid ger han ut texter från arbetarrörelsens barndomsår.

Rikard Heberling är grafisk formgivare och verksam som doktorand vid avdelningen för bokhistoria, Lunds universitet. Återutgivningen av *Folkets väl* är en del i hans forskningsprojekt ”Stora och små bokstäver: formgivning och klasskamp i svensk grafisk industri, 1897–1930” som har bedrivits vid Konstfack i Stockholm.

Kristina Lundblad är docent i bokhistoria och har ägnat en stor del av sin forskning åt frågor kring den grafiska kommunikationens materiella sidor. För närvarande arbetar hon med ett större projekt, finansierat av Vetenskapsrådet, om typografins roll och funktion i vetenskapliga texter. I en mindre studie undersöker hon bokens roll i det offentliga rummet.

Evelina Mohei är verksam som frilansande grafisk formgivare. Hon är medlem i redaktionen för tidningen *Brand*.

Mathias Wåg är verksam som frilansjournalist. Han är ansvarig utgivare för tidningen *Brand* och har varit redaktör för böckerna *I stundens hetta* (om utomparlamentariska massmobiliseringar) och *Ockuperat! Svenska husockupationer 1968–2018* (med Dominika V. Polanska).

Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek grundades 1902 i Stockholm för att främja forskning om arbetarrörelsens historia. Institutionen är den äldsta av sitt slag i världen. Arkivet förenar arkiv, bibliotek och forskningsfrämjande verksamhet med en egen tidskrift, ett forskningsråd, seminarier och publikationer.

Förlaget Damm grundades 2022 för att ge ut publikationer med koppling till verksamheten i Hägerstensåsens medborgarhus i Stockholm och andra samlingslokaler. Damm är små partiklar som rör sig så fritt i husen att det blir en naturlig del av dem. Damm samlar på sig fler partiklar, från alla håll, och känner inte till insida eller utsida. Damm har ingen egen form men lånar friskt. Damm är sist kvar på festen. Damm sprider sig.

Folkets väl är en del i Rikard Heberlings forskningsprojekt ”Stora och små bokstäver: formgivning och klasskamp i svensk grafisk industri, 1897–1930”, som har bedrivits vid Konstfack i Stockholm och finansierats av Ridderstads stiftelse för historisk grafisk forskning.